

Kinderen en jongeren na corona in Overbetuwe: terug naar het normale leven

Elke Haanraads, 07-03-22

1. Inleiding

Het gewone leven wordt langzaam weer gewoon, na een lange periode met corona-maatregelen. Voor kinderen en jongeren hebben de maatregelen een grote impact gehad. Er is veel onderzoek gedaan naar de gevolgen van de coronatijd voor kinderen, jongeren en gezinnen. Het Nji heeft verschillende onderzoeken gebundeld. Dit overzicht laat zien dat het met de meeste jongeren goed gaat. Maar ook dat er schoolachterstanden zijn ontstaan, jongeren minder bewegen, het beeldschermgebruik flink is toegenomen, veel vrijetijdsbesteding is weggefallen en sociale contacten minder zijn. En tot slot zijn er zorgen over toegenomen middelen gebruik en onveilige situaties bij kwetsbare gezinnen.

Naast de effecten op kinderen, heeft ook de ondersteuningsstructuur te leiden gehad van de coronamaatregelen. De samenwerking tussen netwerkpartners is op een laag pitje komen te staan als gevolg van de beperkingen tijdens de corona-maatregelen. De druk op de jeugd&gezins-consulenten van het Sociaal Team Overbetuwe (STO) is toegenomen. We zien de laatste maanden een flinke toename van ondersteuningsbehoefte van kwetsbare jongeren. Onze verwachting is dat we deze jongeren het best laagdrempelig in de lokale structuur kunnen ondersteunen. Hiervoor is echter te weinig formatie beschikbaar bij het STO, zowel bij jeugd&gezins-consulenten als schoolmaatschappelijk werk.

Het Rijk heeft verschillende budgetten beschikbaar gesteld om deze jongeren weer te activeren. Naast de NPO-gelden hebben we binnen Overbetuwe een bestedingsreserve opgebouwd van corona-gelden die we in 2020 en 2021 ontvingen. In deze notitie gaan we kort in op hoe wij deze budgetten inzetten.

2. Doel

Het gewone leven staat centraal, ook na corona. Onze visie is dat jongeren die na de corona-maatregelen knelpunten ervaren, het best zoveel mogelijk in de lokale structuur van Overbetuwe ondersteund kunnen worden. En dat wij jongeren activeren richting activiteiten die jongeren voor corona heel vanzelfsprekend vonden. Denk aan vriendengroepen, sportverenigingen. etc.. Onze inzet is daarom in essentie gericht op onderstaande doelen. En daar waar nodig zetten wij uiteraard altijd de benodigde ondersteuning in. We monitoren de resultaten op basis van een nulmeting.

- 1) Het kortdurend ondersteunen van jongeren in onze lokale basisstructuur van het STO en het onderwijs gericht op sociaal en emotioneel welbevinden. Uitgangspunt is wat de jongeren nodig heeft om weer normaal mee te kunnen doen.
- 2) Het activeren van jongeren: optuigen van een sociaal netwerk en deelname aan lokale activiteiten die voor corona vanzelfsprekend waren.
- 3) Het versterken van een sterk lokaal voorzieningenniveau zodat het effect van onze inzet duurzaam is en er na afloop van de inzet geen gat valt.
- 4) Het versterken van een goed functionerend integraal samenwerkingsnetwerk die tijdig signaleert en jongeren activeert richting lokale voorzieningen en een sociaal netwerk.

3. NPO gelden gemeente

Gemeenten krijgen uit het NP Onderwijs budget voor hun rol in voorschoolse educatie, primair en voortgezet onderwijs tot en met schooljaar 2022-2023. Met dit extra geld wordt verwacht dat wij in samenwerking met partners als scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg en bibliotheken maatregelen nemen om de vaardigheden van leerlingen

op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te stimuleren. Hoofdpunten zijn aansluiten op onderwijs en lokale samenwerking ondersteunen. Dit in aanvulling op en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen, en de aparte steunpakketten voor de jeugd die beschikbaar zijn. In de bijlage staan de voorwaarden van de regeling voor besteding van de NPO-gelden.

4. Voorgestelde aanpak op hoofdlijnen

Om te komen tot deze aanpak is bij veel betrokkenen vanaf oktober 2021 input opgehaald. Denk aan het STO, de kinderopvang en het onderwijs en LEA en bij de partners Sante, MEE en Forte. We komen op basis van landelijke informatie en deze input tot het volgende voorstel. Dit werken we in maart en april uit tot een concreet plan van aanpak. Dit plan van aanpak is een uitwerking van voorliggend voorstel en wordt opgesteld in afstemming met de interne, gemeentelijke vakgroepen, alle betrokken organisaties en de participatieraad. Een nulmeting en voorstel voor monitoring wordt tevens onderdeel van het plan van aanpak.

De belangrijkste onderwerpen waarop we willen inzetten zijn:

- Uitbreiding Forte School, jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk op school
Deze tijdelijke uitbreiding wordt onderdeel van de interne basisstructuur (2 dagen per school aanwezig). De inzet is gericht op het ondersteunen en activeren van jongeren die knelpunten ervaren door corona. Denk aan vertragingen op sociaal en emotioneel vlak, onderwijsachterstand, vechtscheidingen of het ontbreken van vrije-tijdsbesteding. En deze jongeren waar mogelijk te activeren richting lokale basisvoorzieningen. Voor deze inzet moeten Forte en Sante personeel gaan werven op tijdelijke basis.
 - Voor deze opdracht maken we concrete resultaat afspraken met Forte en Sante zodat de inzet daadwerkelijk bijdraagt aan een duurzame oplossing. We verwachten van Forte en Sante bovendien een plan van aanpak, waaruit tevens blijkt dat er geen gat valt na afloop van de tijdelijke, extra inzet.
- Uitbreiding inzet praktijkondersteuners jeugd (POJ)
De inzet van praktijkondersteuners jeugd is het afgelopen jaar zeer effectief gebleken om ondersteuningsvragen van kinderen en jongeren snel op de juiste wijze op te pakken. Er komen bij huisartsen veel vragen binnen van jongeren die angst hebben voor slechte schoolresultaten, eenzaamheid en depressieve gevoelens. Daarom breiden we de formatie tijdelijk uit, om de corona-gerelateerde vragen adequaat op te kunnen pakken.
- Netwerkversterking
Organiseren van betere en duurzame samenwerking (denk aan Forte, Sante, MEE, JGZ, Overbetuwe Beweegt, Het Jongeren netwerk). Onderlinge samenwerking en de samenwerking met de individuele scholen. Een coördinerende rol beleggen we bij het STO / een jeugd&gezins-consulent.
- Initiatieven van netwerkpartners
We zetten in op een sterk netwerk. Hierbij stimuleren we dat onze netwerkpartners initiatieven aandragen die bijdragen aan een duurzame ondersteuning van kwetsbare jongeren.
 - Netwerkpartners kunnen een subsidieaanvraag indienen. De inzet moet passen binnen de kaders die het Rijk aan de NPO-middelen stelt en bijdragen aan een duurzaam sterke netwerksamenwerking gericht.
- Innovatieve ideeën
We reserveren budget voor goede ideeën om jongeren te activeren. Het jongerenwerk zal samen met jongeren actief deze ideeën stimuleren en ondersteunen. Bijvoorbeeld ideeën van jongeren zelf, sportverenigingen, etc.
- Tijdelijk versterken Jeugd&gezins-consulenten STO
Er zijn recent wachtlijsten ontstaan doordat een groeiend beroep wordt gedaan op hulp en ondersteuning. De Monitor Sociaal Domein 2021 laat zien dat dit de ene kant een inhaaleffect is (uitgestelde vraag), en aan de andere kant een direct gevolg van de effecten van corona op jongeren (psychisch, sociaal). De toegang tot Jeugdzorg verloopt deels via de huisartsen. De Praktijkondersteuner Jeugd (POJ GGZ) is toegevoegd aan een aantal huisartsenposten om

vraagverheldering, hulp en ondersteuning, en verdere verwijzing bij ggz vraagstukken te realiseren. Een ander deel verloopt via de Jeugd&gezins-consulenten in het Sociaal Team Overbetuwe; die vergelijkbare taken uitvoeren. Tijdelijke versterking van de Jeugd&gezins-consulenten is nodig om wachtlijsten te voorkomen en terug te dringen.

➤ Versterken ontmoeting jongeren

Om jongeren in staat te stellen om weer een sociaal netwerk op te bouwen en zinvolle vrijetijdsbesteding te vinden, zetten we in op het versterken van Jongerencentra. Jongerencentra bieden ontwikkelkansen, ondersteuning, structuur, veiligheid en kunnen de behoefte aan zwaardere jeugdhulp voorkomen. De jongerencentra in Elst, Zetten, Heteren en Driel ontvangen een subsidie gericht op het stimuleren dat de Overbetuwse jongeren elkaar weer ontmoeten en het versterken van de locatie.

➤ Verbinden online community en fysieke connectie

In de coronaperiode is de online connectie enorm toegenomen. We vinden het belangrijk dat we deze connectie behouden, en meer verbinden met andere fysieke vormen van contact. Dat werkt het efficiëntst als het met en door jongeren zelf wordt opgezet en ingezet. We zetten hiertoe een deskundige projectleider in die samen met jongeren en jongerenwerk (duurzame) een duurzaam online-community inricht gericht het stimuleren van ontmoeting van jongeren door een optimale verbinding van de digitale wereld met de fysieke wereld.

➤ Behoefteanalyse / nulmeting

We gaan veel middelen investeren om de nadelige effecten van corona bij jongeren te verminderen. We hebben daarom behoefte aan een gedegen analyse van wensen en belangen zodat efficiëntere uitvraag voor onze aanpak en jongerenwerk gedaan worden en jongeren beter worden ondersteund. Dit dient tevens als nulmeting. We schakelen een onderzoeksbureau in dat een analyse maakt voor jongerenwerkbehoefte in onze dorpen en wijken. Op deze manier kunnen we inspelen op de behoefte en wensen van alle partijen.

5. Budget

Naast de NPO-gelden is er tevens een overschot ontstaan aan middelen die wij in 2020 en 2021 van het Rijk hebben gekregen om de corona-impact te verkleinen voor de Overbetuwse samenleving. Vanuit deze bestedingsreserve Corona is ook budget beschikbaar voor het ondersteunen en activeren van kinderen en jongeren. Hieronder een overzicht van het beschikbare budget en een begroting van hoe wij de middelen willen inzetten.

Totaal budget t/m juni 2023	€ 895.608
Uitbreiding school maatschappelijk werk (Sante)	€ 200.000
Uitbreiding Jongerenwerk en Forte School collectief (Forte)	€ 200.000
Uitbreiding inzet praktijkondersteuner jeugd	€ 100.000
Netwerkversterker (jeugdconsulent 2 jaar met aandachtsgebied onderwijs en netwerk optuigen)	€ 140.000
Ambtelijke uitvoering (projectleider team beleid, 2 jaar)	€ 85.000
Verzuimcoaches thuiszitters (Regio)	€ 5.000
Budget voor initiatieven van net werkpartners zoals het Jongerenennetwerk, MEE, JGZ, Overbetuwe Beweegt.	€ 80.000
Innovatieve projecten	€ 85.000
Tijdelijk versterken Jeugd&gezins-consulenten STO	€ 98.000
Versterken jongerencentra	€ 60.000
Verbinden online-community en fysieke connectie	€ 15.000
Behoefte analyse	€ 20.000
Totaal	€ 1088.000
Budget NPO	€ 895.000
Budget restant corona-gelden 2020 en 2021	€ 193.000
Totaal Budget	€ 1088.000

Bijlage I. Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen

In de regeling van het Ministerie van OC&W is het volgende opgenomen over de inzet van NPO-middelen.

De Minister verstrekt aan alle in Europees Nederland gelegen gemeenten een eenmalige specifieke uitkering om in de periode van 1 juli 2021 tot en met 31 juli 2023 in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van COVID-19 in te lopen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak in aanvulling op de interventies die scholen nemen. De specifieke uitkering wordt verstrekt voor kosten, bestaande uit:

- a. kosten voor het nemen van bovenschoolse maatregelen of maatregelen op schoolniveau, gericht op het inhalen van onderwijsvertragingen bij kinderen opgelopen door COVID-19, waarvan gemeenten na overleg met de bevoegde gezagsorganen van in de gemeente gelegen scholen oordelen dat organisatie door de gemeente hier een toegevoegde waarde heeft;
- b. kosten voor maatregelen om de vertraging die als gevolg van COVID-19 is ontstaan in de voorschoolse periode in te lopen voor degenen die in aanmerking komen voor voorschoolse educatie;
- c. kosten voor maatregelen gericht op zorg en welzijn in de school of in verlengde leertijd en extra beschikbaarheid van zorg op school om vertragingen op sociaal en emotioneel vlak als gevolg van COVID-19 in te halen, die aanvullend zijn aan de reguliere inzet van de gemeenten, en die op basis van analyse van de COVID-19 vertragingen nodig worden geacht;
- d. kosten gericht op het bevorderen van lokale (en regionale) samenwerking tussen scholen, bevoegde gezagsorganen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, en andere lokale partijen ten behoeve van de aanpak van COVID-19 vertragingen en een integrale ondersteuning van kinderen op sociaal, emotioneel, executief en cognitief vlak;
- e. kosten gericht op het betrekken van thuiszitters en leerlingen die thuiszitters dreigen te worden bij de aanpak van het inlopen van vertragingen als gevolg van COVID-19;
- f. kosten voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen;
- g. kosten voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs.